

О. С. Гордієнко,
аспірант кафедри публічного управління, туризму та готельно-ресторанної справи,
Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-5249-0561>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.6.420

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

О. Hordiienko,
Postgraduate Student, Department of Public Administration, Tourism
and Hotel and Restaurant Business, V. I. Vernadsky Taurida National University

LEGAL REGULATION OF INVESTMENTS IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF POST-WAR RECONSTRUCTION

Загальновідомо, що у період післявоєнного відновлення залучення інвестицій вважатиметься найважливішою передумовою державного економічного розвитку, що здатне забезпечити ефективний розвиток внутрішнього ринку та стабільний розвиток глобальних економік. Тому інвестиційна діяльність виступає найважливішим елементом господарювання, що спрямований на забезпечення головних передумов діяльності та розвитку бізнесу на всіх етапах його життєдіяльності. Проте, не зважаючи на важливу роль інвестицій для забезпечення сталого економічного зростання, їх правове регулювання на даний час є незадовільним, адже спостерігаються певні розбіжності між нормативно-правовими актами, що пов'язані з їх нестабільністю та систематичними змінами. Суб'єктами інвестування переважно є зарубіжні юридичні особи, тому у вітчизняне законодавство входять також й міжнародно-правові акти, які покликані врегулювати питання залучення інвестицій. Науковці завжди зосереджували свою увагу на дослідженні інвестування, адже саме поняття інвестицій вважається опорною складовою буденної господарської діяльності суб'єктів ринку.

The article is devoted to the disclosure of the legal regulation of investments in Ukraine in the context of post-war recovery. It is well known that during the period of post-war recovery, attracting investments will be considered the most important prerequisite for state economic development, which is able to ensure the effective development of the domestic market and the stable development of global economies. Therefore, investment activity is the most important element of management, which is aimed at ensuring the main prerequisites for the operation and development of business at all stages of its life. However, despite the important role of investments in ensuring sustainable economic growth, their legal regulation is currently unsatisfactory, as there are certain discrepancies between regulatory and legal acts associated with their instability and systematic changes. The subjects of investment are mainly foreign legal entities, therefore, domestic legislation also includes international legal acts that are designed to regulate the issue of attracting investments. Scientists have always focused their attention on the study of investment, because the very concept of investment is considered a supporting component of the everyday economic activity of market entities.

It has been established that the legal regulation of investments in Ukraine in the context of post-war recovery should be based on a combination of the legislative framework and modern adaptive mechanisms designed to stimulate economic growth and protect capital in conditions of high risks. Making changes to the current legal framework for investments should be considered an urgent task in the context of attracting investments for the post-war recovery of Ukraine. The adequacy of investment protection guarantees at the legislative level will serve as a reliable basis for the subsequent long-term investment attractiveness of our state. Therefore, providing additional guarantees and minimizing investor risks by introducing investment insurance mechanisms should be considered a key task for improving the investment attractiveness and economic recovery of the state. It is determined that only by maintaining legislative standards, transparency of procedures and effective interdepartmental coordination relations can investment policy in the context of post-war reconstruction become a driving force for sustainable development and private capital growth. In this case, it is important to adhere to the principles of efficiency and legality.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, правове регулювання, нормативно-правові акти, післявоєнне відновлення.

Key words: investments, investment activity, legal regulation, regulatory legal acts, post-war reconstruction.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Післявоєнне відновлення нашої держави, мета якого полягає у забезпеченні стабільності та соціально-інфраструктурного розвитку держави в цілому, вважається стратегічним завданням для не тільки держави, але й представників бізнесу та міжнародних партнерів, що потребує системного підходу та вагомих фінансових ресурсів. Одним з важливих осередків відновлення є внутрішні та зовнішні інвестиції, спрямовані на забезпечення стабільності та послідовного економічного зростання. Водночас, ефективне залучення інвестицій потребує й відповідного державного регулювання, що має стати запорукою стабільної інвестиційної привабливості, захисту прав інвесторів та доцільного витрачання залучених ресурсів. В сучасних умовах російсько-української війни та невідкладному відновленні держави, державне регулювання інвестицій набуває виняткової актуальності. Повномасштабне вторгнення російської федерації на територію нашої держави значно позначилося на інвестиційному кліматі, що зумовило погіршення інвестиційної привабливості, збільшення рівня ризиків для інвесторів та употужнила невизначеність стосовно подальшого розвитку, а відтак, суттєво скоротило масштаби інвестицій, знизило чи й взагалі зупинило роботу багатьох міжнародних установ в Україні.

Правове регулювання інвестицій в контексті післявоєнного відновлення нашої держави має забезпечити дієве залучення капіталу шляхом розробки прозорих механізмів, що змушуватиме інвесторів вкладати ресурси на довгостроковий період відновлення економіки. Беручи до уваги глобальний економічний розвиток та значну конкурентну боротьбу між державами за залучення інвестицій, значення держави та її законодавства у процесі формування підходящого інвестиційного клімату відіграє критично важливу роль для прискореного економічного післявоєнного відновлення. Через це дослідження правового регулювання інвестицій в контексті післявоєнного відновлення нашої держави є вкрай актуальним та неминучим для забезпечення подальшого сталого розвитку.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дана проблематика висвітлювалася такими ученими як І. Ковальчук, О. Негода, І. Нечаєва та іншими. Попри наявність значної кількості наукових напрацювань, дана проблематика саме в контексті післявоєнного відновлення носить досі фрагментарний характер, що визначає актуальність даного дослідження.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою даної статті є розкриття правового регулювання інвестицій в Україні в контексті післявоєнного відновлення.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Повномасштабне вторгнення російської федерації на територію нашої держави зумовило радикальні зміни у інвестиційних потребах. Новітній та післявоєнний розвиток національної економіки неможливий без залучення інвестицій. В сучасний умовах війни, внутрішні інвестиції не можуть задовольнити усі наявні інвестиційні потреби, а зарубіжні інвестори не хочуть ризикувати своїми ресурсами не володіючи достатніми державними гарантіями захисту своїх вкладень.

В умовах повномасштабного вторгнення та подальшого післявоєнного відновлення, наша держава наражається на виклики, пов'язані із забезпеченням економічної стабільності, наприклад за рахунок активного розвитку інвестиційної діяльності. Найважливішим завданням держави при цьому є формування підходящого та очікуваного нормативно-правового забезпечення для залучення інвестицій, яке б відповідало умовам надзвичайної ситуації. На даний час спостерігається послідовний перехід від жорстких до гнучких регуляторних механізмів, покликаних скасувати чи спростити дозвільні процедури для бізнесу, встановити спеціальні правові режими, що здатні забезпечити податково-митні стимули, гарантувати захист прав інвесторів, спростити вирішення проблем, використовувати інструменти державного сприяння тощо.

На інвестиційну привабливість України у період повоєнного відновлення можуть впливати чимало чинників, однак найвизначніший вплив матиме відповідне правове регулювання інвестицій. Держава при цьому буде мати вирішальне значення в організації інвестиційної діяльності та зобов'язана аргументовано формувати державну інвестиційну політику відповідно до динаміки розвитку національної економіки. Головне завдання вітчизняної нормативно-правової бази в регулюванні інвестицій полягає в захисті державних інтересів в контексті забезпечення соціально-економічної та фінансово-інвестиційної безпеки, а інтересів зарубіжних інвесторів в контексті забезпечення їх стабільної роботи та захисту прав.

В контексті повоєнного відновлення варто погодитися з думкою О. Негоди, яка пропонує застосувати у вітчизняному законодавстві трактування інвестицій, опираючись на їх інтерпретацію у міжнародному праві, де інвестиції визначаються як майно, майнові права та господарські операції, оскільки таке розуміння інвестицій є доцільним для правової системи України, дозволяючи поєднати визначення інвестицій як об'єкта правовідносин і юридичних підстав для їх здійснення. Такий підхід дасть змогу краще відобразити економічну сутність інвестицій як господарських операцій, а також допоможе більш чітко окреслити об'єкт інвестиційних правовідносин та уточнити їх зміст, що сприятиме ефективнішому правовому регулюванню цієї сфери. На думку науковця, інвестиціями є майнові та немайнові активи (права), які набуваються суб'єктом інвестування для отримання прибутку або зростання капіталу [1, с. 201].

Призначення держави в процесі залучення інвестицій є вирішальним, адже якраз її політика та законодавство є головними показниками економічної стабільності, що дозволяє визначати подальші перспективні напрями її довготривалого розвитку. Державна інвестиційна політика вважається визначальним інструментом в процесі формування максимально підходящого інвестиційного середовища, що здатний стимулювати економічно-технологічний прогрес та включення країни у глобальний простір. Держава має можливість забезпечити стабільність правового регулювання, формуючи передумови для залучення інвесторів за рахунок знищення правових перешкод, чіткої нормативно-правової регламентації та захисту прав інвесторів, розробки та реалізації політики, спрямованої на захист інтелектуальної власності, протидію корупції та додержання міжнародних стандартів. В процесі активізації сприяння формуванню економічних передумов для покращення інвестиційної активності, держава повинна підтримувати економічні сектори, які мають великий потенціал залучення інвестицій шляхом надання податкових пільг та субсидій.

На даний час на рівні інституційного забезпечення спостерігається активізація діяльності органів публічної влади. Слід виділити запуск платформи "Advantage Ukraine" для презентації інвестиційних проєктів іноземним партнерам. Діяльність Урядового офісу із залучення та підтримки інвестицій UkraineInvest, який виступає комунікаційним та аналітичним посередником між інвестором і державою. Створення окремих структур в системі Міністерства економіки, відповідальних за реалізацію інвестиційної політики в секторальному розрізі. Особливої актуальності набуває інституційна інтеграція з ЄС: адаптація норм до *acquis communautaire*, впровадження прозорих процедур оцінки впливу на довкілля, забезпечення конкурентного середовища, захисту прав інвестора через ефективну судову систему. У післявоєнний період державне регулювання інвестиційної діяльності має опиратися на баланс між швидкістю ухвалення рішень і дотриманням принципів правової держави. Саме наявність чітких правових гарантій, прозорих процедур, інституційної спроможності та ефективної координації між усіма суб'єктами регуляторної політики забезпечить відновлення довіри інвесторів, притік капіталу та сталий розвиток національної економіки [2, с. 45].

В контексті післявоєнного відновлення необхідно оновити діючу нормативно-правову базу, яка регулює інвестиції в Україні, відповідно з новітніми політико-економічними викликами з додержанням та урахуванням рівноваги інтересів держави та бізнесу. Відтак, на даний час варто було б переглянути норми Законів України "Про інвестиційну діяльність" від 18 вересня 1991 року № 1560-XII [3], "Про режим іноземного інвестування" від 19 березня 1996 року № 93/96-ВР [4], "Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями" від 17 грудня 2020 року № 1116-IX [5], "Про угоди про розподіл продукції" від 14 вересня 1999 року № 1039-

XIV [6]. При цьому варто звернути увагу на перегляді: пріоритетів подальшого розвитку інвестиційної діяльності, які передбачають надання державної допомоги при виконанні інвестиційних проєктів; методів державної допомоги інвесторам; регулювання передумов інвестиційної діяльності та контролю за її реалізацією; гарантування захисту прав інвесторів.

Наболілою проблемою правового регулювання в Україні слід вважати управління публічними інвестиціями. Так, наприкінці 2023 року Урядом було схвалено Дорожню карту реформування управління публічними інвестиціями [7]. Вона вважається рамковим документом, який повністю узгоджується з рекомендаціями Світового банку та Міжнародного валютного фонду, кращим зарубіжним досвідом, а також потребами у оперативному післявоєнному відновленні. Мета Дорожньої карти полягає у формуванні сприймання, головних принципів та шляхів побудови єдиної, стабільної та ефективної системи управління публічними інвестиціями. Практично, дорожня карта слід розглядати першим документом, яким передбачено нові інвестиційні терміни. Так, поняття "публічні інвестиції", "публічний інвестиційний проєкт" та "управління публічними інвестиціями" не передбачені вітчизняним законодавством. Так, у 2024 році Кабінет Міністрів України затвердив План заходів з реалізації Дорожньої карти реформування управління публічними інвестиціями на 2024—2028 роки, яким визначим, що перший етап (2024 і 2025 роки) передбачає "створення передумов для переходу до нової моделі управління публічними інвестиціями, включатиме перелік завдань, одним з яких є визначення понять "публічні інвестиції" та "публічний інвестиційний проєкт" [8].

Згідно з п. 1.2. Порядку визначення та застосування показників опосередкованої вартості спорудження житла за регіонами України, "державні інвестиції — це кошти державного та місцевих бюджетів" [9]. Подібне трактування терміну "державні інвестиції" не повним чином визначає його зміст. Відтак, на нашу думку, поки немає офіційного законодавчого трактування поняття "публічні інвестиції", дані терміни слід вживати як синоніми. В подальшому законодавець має зосередитися на узгодженні термінології з метою уникнення акумулювання термінології та чіткого законодавчого закріплення понять без наступного формулювання їх значення.

Після масштабних руйнувань, спричинених війною, Україна потребує оперативного притоку інвестицій для відбудови критичної інфраструктури, житла, енергетики, логістики, агросектору та медицини. Водночас поспішне прийняття рішень без правових гарантій може відлякувати інвесторів, особливо міжнародних. Баланс означає, що рішення мають бути швидкими, але законними і передбачуваними, регуляторна база має бути гнучкою, але не суперечити Конституції та міжнародним зобов'язанням України, підтримка бізнесу не повинна підминати конкуренцію, а забезпечувати рівні умови для всіх. Приклади реальних рішень, що демонструють спробу цього балансу, є Закон України "Про індустріальні парки" (2021, з оновленнями 2022—2023), яким зак-

ріплено низку законодавчих змін, які передбачають звільнення учасників індустріальних парків від ПДВ і мита на імпорт обладнання, а також компенсацію частини витрат на підключення до мереж. Це приклад гнучкого стимулювання, що одночасно реалізується в рамках закону та передбачає прозору конкуренцію між суб'єктами. Далі, Платформа "Advantage Ukraine" (запущена у 2022 р.), публічний інструмент, створений для презентації інвестиційних проєктів в Україні міжнародним партнерам. Державні органи відкрито демонструють потенційні напрямки інвестування, що підвищує прозорість і довіру. Також слід відмітити, Програму UkraineInvest, що забезпечує супровід інвесторів "з одного вікна", включаючи комунікацію з держорганами, захист прав інвестора, прискорення процедур. Вона поєднує оперативність у рішенні питань з дотриманням правових норм та процедур [10, с. 114—115].

Отже, можна дійти висновку, що тільки при збереженні законодавчих стандартів, прозорості процедур та ефективних міжвідомчих координаційних зв'язках інвестиційна політика в контексті післявоєнного відновлення може стати рушійною силою сталого розвитку та нарощення приватного капіталу. При цьому важливо дотримуватися принципів оперативності та законності. Відтак, інституційно-правові механізми регулювання інвестицій повинні змінюватися відповідно до кризових ситуацій, однак обов'язково дотримуватися основ правової держави, що виступає визначальною передумовою ефективного післявоєнного відновлення України.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, беручи до уваги все вище наведене, можна дійти висновку, що правове регулювання інвестицій в Україні в контексті післявоєнного відновлення повинне опиратися на поєднанні законодавчої бази та сучасних адаптивних механізмів, покликаних стимулювати економічне зростання та захищати капітал в умовах високих ризиків. Внесення змін у діюче правове забезпечення інвестицій слід вважати невідкладним завданням в контексті залучення інвестицій для післявоєнного відновлення України. Достатність гарантій захисту інвестицій на законодавчому рівні сприятиме надійною базою наступної довготривалої інвестиційної привабливості нашої держави. Відтак, надання додаткових гарантій та мінімізація ризиків інвесторів за рахунок введення механізмів страхування інвестицій слід вважати ключовим завданням для покращення інвестиційної привабливості та економічного відновлення держави.

Література:

1. Негода О.А. Поняття інвестицій у законодавстві України та країн-членів Європейського Союзу. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 12. С. 200—203. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-12/44>
2. Ковальчук І. Державне регулювання інвестиційної діяльності в умовах воєнного стану та післявоє-

ного відновлення. *Via Economica*. 2023. № 2. С. 45—52.

3. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>

4. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 р. № 93/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text>

5. Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями: Закон України від 17.12.2020 р. № 1116-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text>

6. Про угоди про розподіл продукції: Закон України від 14.09.1999 р. № 1039-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1039-14#Text>

7. Дорожня карта реформування системи управління публічними інвестиціями. URL: https://www.mof.gov.ua/storage/files/Дорожня_карта_УПІ.pdf

8. Про затвердження плану заходів з реалізації Дорожньої карти реформування управління публічними інвестиціями на 2024—2028 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 червня 2024 р. № 588-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/588-2024-%D1%80#Text>

9. Порядок визначення та застосування показників опосередкованої вартості спорудження житла за регіонами України: Наказ Державного комітету України з будівництва та архітектури від 27.09.2005 р. № 174. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1185-05#Text>

10. Нечаєва І. Відновлення прямих іноземних інвестицій: глобальні перспективи та українські реалії. Актуальні питання економіки та бізнесу. 2023. № 4. С. 112—118.

References:

1. Nehoda, O. A. (2022), "The concept of investment in the legislation of Ukraine and the member states of the European Union", *Yurydychni naukovyi elektronnyi zhurnal*, vol. 12, pp. 200—203. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-12/44>

2. Kovalchuk, I. (2023), "State regulation of investment activity in conditions of martial law and post-war recovery", *Via Economica*, vol. 2, pp. 45—52.

3. The Verkhovna Rada of Ukraine (1991), The Law of Ukraine "On investment activity", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (Accessed 07 March 2026).

4. The Verkhovna Rada of Ukraine (1996), The Law of Ukraine "On the foreign investment regime", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text> (Accessed 07 March 2026).

5. The Verkhovna Rada of Ukraine (2020), The Law of Ukraine "On state support for investment projects with significant investments", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text> (Accessed 07 March 2026).

6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2020), The Law of Ukraine "On production sharing agreements", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1039-14#Text> (Accessed 07 March 2026).

7. The official site of Ministry of Finance of Ukraine (2021), "Roadmap for reforming the public investment management system", available at: https://www.mof.gov.ua/storage/files/%D0%94%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D1%8F_%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B0_%D0%A3%D0%9F%D0%86.pdf (Accessed 07 March 2026).

8. Cabinet of Ministers of Ukraine (2024), Resolution "On approval of the action plan for the implementation of the Roadmap for reforming public investment management for 2024—2028", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/588-2024-%D1%80#Text> (Accessed 07 March 2026).

9. State Committee of Ukraine for Construction and Architecture (2005), Order "Procedure for determining and applying indicators of the indirect cost of housing construction by regions of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1185-05#Text> (Accessed 07 March 2026).

10. Nechaieva, I. (2023), "Restoration of foreign direct investment: global prospects and Ukrainian realities", *Aktualni pytannia ekonomiky ta biznesu*, vol. 4, pp. 112—118.

Отримано редакцією журналу / Received: 10. 03.26

Профцензовано / Revised: 14. 03.26

Схвалено до друку / Accepted: 17.03.26

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Виходить 12 разів на рік

включено до переліку наукових фахових видань України
з питань **ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**
(Категорія «Б»)

Наказ Міністерства освіти і науки України
від 28.12.2019 №1643

Спеціальність 281

e-mail: economy_2008@ukr.net

 viber: +38 050 3820663